

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI à Sancto Portiano, in Sententias
Theologicas Petri Lombardi Commentariorum libri
quatuor.**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum in stati innocentia fuiset generatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

& non pœnalis, eo quod non esset respectu eius quod scire tenerent: tunc vltimo dicit per quod meritum obedientie translati fuissent ad illum statum, vt aeterno bono fruereutur. Et in hoc terminatur, &c.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum in statu innocentie fuisset generatio.

Tho. 1. q. 98. ar. 1.

Circa distinctionem vigesimam queritur primo, vtrum in statu innocentie fuisset generatio. Et videtur quod no, quia delectatio actus carnalis generationis absorbet iudicium rationis, & istud non potuit esse in statu innocentie, quia importat peruersitatem ordinis virium animæ, ergo &c.

2 Item semen est superfluum alimenti, sed in statu illo non fuit aliqua superfluitas, que sonat in malum, ergo no fuisset semen, nec per consequens generatio, que sit per commixtionem seminum.

3 IN contrarium est quod dicitur Gene. 1. Crescite & multiplicamini: sed multiplicatio per eos esse non potuit absq; generatione, ergo &c.

4 Itē mulier facta est in adiutoriu viri, vt dicitur Gen. 2. sed non aliud opus, nisi ad generationem, que est per coitum: ad quodlibet enim aliud opus conuenienter iuari potest vir per virum, quam per mulierem, ergo &c.

5 **R**ESPONSTIO. Dicenda sunt duo: primum est, quod in statu innocentie fuisset generatio sicut nunc per commixtionem sexuum & seminum: Secundum est quod quotiens conuenissent, totiens genuissent.

6 **P**RIMUM patet, quia in quibuscumq; inuenitur generatio similis ex simili secundum speciem hoc cõpetit perfectis in illa specie, vt apparet ex. 4. Metho. & ex. 2. de anima. Sed in humana specie videmus generationem similis ex simili, ergo hoc maxime cõpetebat statui innocentie, in quo natura fuit, & fuisset si durasset in maxima perfectione. Item agens & passum oportet esse approximata ad hoc vt agant: Sed in habentibus distinctionem sexuum masculus habet rationem agētis in generatione: femina verò rationē patientis secundū aliquid ad vtroq; decium, quod generali nomine vocamus semen, ergo ad generandum oportebat esse approximationem secundum coniunctionem sexuum, & commixtionem seminum.

Alioquin in operibus diuini fuisset aliquid frustra, qui masculum & feminam fecit eos, vt dicitur Gen. 1. & 2. distinctio enim sexuum ad illud solum ordinatur.

7 **S**ECUNDO patet, vbi agens non caret debita intentione, neq; actus debet carere debito fine. Sed in statu innocentie non conuenissent nisi intentione generandi & hæc sola intentio pro statu illo fuisset debita, ergo nūquam actus copulæ eorum fuisset frustratus suo fine scilicet prole. Minor probatur, quia intentio debita absque omni culpa ex parte vtiusq; coniugis non potest esse in actu matrimonii nisi pro generatione prolis, vel pro remedio concupiscentie contra alterius lapsum qui posset exurgente concupiscentia contingere, de quo si timeretur deberet alter alteri reddere debitum etiam non petenti, neq; esset ex aliqua parte culpa. His autē duobus exclusis semper in petente debitum est aliqua culpa saltē venialis. In statu autem innocentie non erat virgens concupiscentia propter quam deberet vnus timere de lapsu alterius. Omnes enim motus appetitus sensitui plene obedissent rationi, ergo non poterat tunc esse debita intentio conueniendi ad actum matrimonii nisi intentio generandæ prolis. Et ideo dicit Aug. quod illud quod est infirmis in remedium fuisset sanis in officium. Videmus etiā in brutis quod non coeunt nisi certis temporibus, & tunc ad generandum & multo amplius fuisset in hominibus natura optime ordinata.

8 **A**D primum argu. dicendum q̄ in statu innocentie fuisset maior delectatio in actu carnali quā modo comparando delectationē delectationi secundū se, sed secundum proportionē ad rationē fuisset minor, quia ratio fortior in suo actu persistens delectationi penitus dominaretur. Superabundantia autē & defectus in actibus moralibus sumuntur secundū proportionem ad rationē, & nō secundum quantitatem absolutā, sicut fit in naturalibus secundū proportionem ad vim naturalem. Vnde cibus qui esset moderatus vni esset superfluus alii, vt patet ex. 2. Ethic.

9 Ad secundum dicendum quod semen, vt dicitur. 15. de animalibus, est superfluum sed quo indiget. Superfluit quidem quo ad actū nutritiuū. Sed natura indiget eo ad actum generatiuū. Et ad vtroq; poterat sumi sine vicio quantum necessarium erat. De aliis autem superfluitatibus norandum quod quedam attestantur defectum naturæ vt putredines & sudores, & huiusmodi quæ non fuissent in statu innocentie. Quædam verò ostendunt perfectionem naturæ vt semen, & egestiones quæ secundum cursum naturalem tantò melius fuissent quāto perfectior & robustior est natura, & tales fuissent in primo statu absq; vlla inordinatione & fœditate.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vtrum in statu innocentie in actu matrimonii fuisset amissio virginittatis.

Tho. 1. q. 98. ar. 2. ad quartum. Et. 2. 1. q. 152. ar. 1.

Secundo queritur vtrum in actu matrimoniali fuisset amissio virginittatis. Et videtur quod nō, quia vbi manet integritas carnis manet & virginittas, sed post actum carnalem mansisset in muliere integritas carnis, ergo &c. Minor probatur per illud quod dicit Aug. 14. de ciu. Dei quod sine corruptione integritatis infunderetur maritus in gremio vxoris.

2 Item in illo statu nihil fuisset pœnale. Sed amissio virginittatis in muliere nō est sine pœna cum fiat per diuisionem continui cuius sensus causat dolorem, ergo &c.

3 **I**N contrarium arguitur, quia secundum naturam duo corpora non possunt esse simul, sed si fuisset commixtio sexuum, vel partus, manente virginittate, duo corpora fuissent simul (scilicet organa sexuum, & proles cum corpore matris,) ergo &c.

4 Item virginem concipere & parere videtur fuisse priuilegium Mariæ. Sed illud non debuit alteri comunicari vt videtur, ergo &c.

5 **R**ESPONSTIO. Hic est duplex modus dicendi. Primus est quod ad perfectionem virginittatis duo cõcurrunt scilicet integritas carnis, cum integritate mentis.

Quorum alterum scilicet integritas mentis honorabilius est, reliquum verò essentialius. Dicendum ergo quod in omni concubito soluitur virginittas quantum ad integritatem carnis, etiam in primo statu. Sed mentis integritatem contingit solui dupliciter, vel quātum ad habitum, & sic soluitur per illicitum cõcubitum qui tollit habitum castitatis, vel quantum ad actum, & sic in statu post peccatum soluitur, etiam per concubitum matrimoniale eo quod propter vehementiam delectationis ratio in ipso actu absorbetur. In primo verò statu neutro modo integritas mentis soluta fuisset, sed sola integritas carnis cui præponderasset fecunditas prolis.

6 Sed hæc opinio videtur in duobus deficere. Primum est, quia male accipitur integritas mentis quæ ad virginittatem requiritur. Illa enim est firmissimum propositū abstinendi à delectatione quæ consistit in venereis. Et hæc integritas se habet formaliter in virginittate, ipsa autē immunitas vel inexperientia talis delectationum se habet in virginittate materialiter. Neutrum autē horum potuit saluari in actu matrimonii. Vnde male accipiunt integritatem mentis pro persistencia rationis in actu suo. Absorbetur enim iudicium rationis in somno, & in multis ægritudinibus ratione quorū nihil deperit cuiusq; virtuti. Persistencia enim rationis quæ requiritur ad virtutem est quod ratio importet actum debitum, & non diuertat ad aliquid contrarium virtuti quæ existente nō soluitur virtus neq; quo ad habitum, neque quo ad actum.

7 Secundo deficit prædicta opinio quia dicit quod in statu innocentie soluta fuisset integritas carnis. Si enim per integritatem carnis intelligatur integritas mēbri corporalis cum talis nō soluitur sine diuisione aliquarū partium illius membri, quæ est in sentientibus non est sine dolore, sequeretur quod passio animalis fuisset in statu innocentie cuius oppositum ostensum fuit prius.

8 Ideo est secundus modus quem isti iidem ponunt in alio loco videlicet quod mulieres in statu innocentie cõcepissent & peperissent sine amissione virginittatis. Quod probant sic, illud quod ad dignitatem naturæ pertinet non defuisset in statu innocentie, sed virginittas maxime pertinet

Th. in sum. 20.

Th. in sum. 1. part.

